

Szerb Köztársaság
Oktatási, Tudományügyi és Technológiai Fejlesztési Minisztérium, Belgrád

Újvidéki Egyetem BTK
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
Újvidék

KÖZTÁRSASÁGI MAGYAR NYELVI ÉS NYELVHELYESSÉGI VERSENY

2022/2023.

1. osztály

A tanuló kódja: _____

Pontszám: _____

:

UTASÍTÁS A TESZT MEGOLDÁSÁHOZ

Az anyanyelvi versenyre készült teszt összesen húsz feladatot tartalmaz, megoldásukra 120 perc áll rendelkezésedre. A feladatlagra írd fel a kódodat, majd figyelmesen olvasd végig a feladatokat! A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg. Ne feledd, hogy a végleges válaszaidat golyóstollal kell beírnod, mivel a ceruzával írt megoldásokat a javító tanár nem értékelheti. De ügyelj arra is, hogy munkád áttekinthető, igényes külsejű legyen! Ha előbb befejezted a munkát, nézd át újra a megoldásokat, és csendben hagyd el a tantermet!

Javította: _____

Ahogy Zolika ráúszik a falra, határozott mozdulattal lehajolok, és két kézzel megfogom a rajtkő gumiborítású peremét. Mintha egy lassuló felvételen látnám Zolikát, de lehet, hogy tényleg egyre lassabban mozog, ahogy savasodnak az izmai, ahogy kezd bemerevedni a karja, a lába. Habzik körülötte a víz, a szertefröccsenő vízcseppek szikráznak a reflektorok hideg fényében. A kiáltások halkabbak, a zajok tompábbak lesznek, mintha egy üvegbura alatt lennék. Egy pillanatig úgy érzem, Zolika soha nem fog beérni a célba, miközben a többiek még mindig teli torokból üvöltenek a hátam mögött. Most már nem nagyon tudnak tenni semmit, ők már leúszták a távot, csak én maradtam. Én vagyok az utolsó ember. Kétoldalt a versenybírók állnak, szigorú arccal figyelik, hogy szabályosan váltunk-e. Halál nyugodt vagyok, hatalmas az előnyünk. Kizárt, hogy ekkora hátrányt bármelyik utánunk kullogó váltó le tud faragni. Kacsa volt az első, nagyon nagyot hajtott, másfél testhosszt vert a mezőnyre, aztán következett a leggyengébb emberünk, de még neki is sikerült megtartania az előnyt, Zolika meg újabb fél métert adott a többieknek. Ekkora előnynél csak úgy lehet elcseszni, ha rosszul váltasz. Velem még sosem fordult elő, és az edzéseken is rengeteget gyakoroltunk. A váltás a világ legegyszerűbb dolga: addig nem ugrasz el, amíg a másik meg nem érinti az ujjával a falat.

(Totth Benedek: *Holtverseny*)

1. Olvasd el figyelmesen a fenti szöveget, majd állapítsd meg, **hol játszódik a** szemelvény szövegében elbeszél **történet? Keretezd be** a helyes állítás előtti betűjelet!
 - a) Uszoda
 - b) Tópart
 - c) Tengerpart

2. **Mit jelentenek** a szemelvény alábbi mondataiban a kiemelt szavak? **Írd a vonalra!**
 - a) Kacsa volt az első, nagyon nagyot **hajtott**, másfél testhosszt vert a mezőnyre.

 - b) Csak úgy lehet **elcseszni**, ha rosszul váltasz.

3. Keress ki a fenti szövegrészletből **2 magas hangrendű felsőfokú melléknevet**, és írd őket a vonalra!

4. Figyeld meg az alábbi idézetet, amelyben elől áll az idéző mondat, majd követe az idézet! **Az idéző mondat és az idézet cseréjével** alkosd újra az mondatot!

Az egyik fiú azt kiáltotta: „Zolikának savasodnak az izmai, kezd bemerevedni a karja, a lába.”

5. Keretezd be a helyes megoldás előtt álló betűjelet! A nyelv függőleges irányú mozgása szerint, a középzárt magánhangzóink az:

- a) ü, ű, í, í, u, ú
 b) a, á, e
 c) ö, ő, é, o, ó

6. **Sorold fel** a magyar **helyesírás négy alapelvét**, és írd mindegyikre egy-egy példát!

- a) _____
 b) _____
 c) _____
 d) _____

7. **Figyeld meg** az alábbi szavak felépítését, majd állapítsd meg, vajon melyik szóalakra illik a szavak mellett szereplő alaktani leírás! (Jelölés: 1 = tö, 2 = képző, 3 = jel, 4 = rag). Végül **karikázd be** a helyes megoldás előtti betűjelet.

(Segít, ha elvégzed a toldalékok elhatárolását, számozását.)

- a) emberiségnek
 b) barátomat
 c) halkabbakat 1+2+3+4
 d) vénségükre

8. **Húzd alá** a helyesen írt szóalakokat!

- a) Mariannal Mariann-nal Mariannnal
 b) kelet-európai Kelet-európai Kelet-Európai

9. **Húzd alá a kakukktojást**, azt a szót, amelyikben másmilyen mássalhangzó-változás megy végbe, mint a többiben! Majd **egészítsd ki az indoklást!** Miért ezt a szót húztad alá?

hunyja, anyja, bánja, atyja, hányja, fogyjon, egészség

A kakukktojás a következő szó: _____, mivel az ebben a szóban végbemenő hangtani változás a(z) _____, míg a többiben _____ megy végbe.

10. **Keress ki** Totth Benedek fenti szövegéből **2 birtokos jelzős szerkezetet**, majd **írd** őket a vonalra!

11. Írd be a táblázatba, hogy milyen ragozású és milyen módú az első oszlopban szereplő igealak!

igealak	ragozás	mód
megnagyobbodhatnak		
megehetted volna		

12. **Fejezd be** az alábbi közmondásokat!

- a) Jó bornak nem kell _____
- b) Jobb félni, mint _____
- c) Jön még kutyára _____
- d) Munka után édes a _____

13. Egészítsd ki a mondatokat a zárójelben megadott információ alapján!

- a) Nő _____ nagyra! (nő, T/2.)
- b) Mindenki jö _____ ön közelebb! (jön, E/3.)
- c) _____ meg a feladatot! (megold, E/2.)
- d) Ül _____ ünk egyenesen! (ül, T/1.)

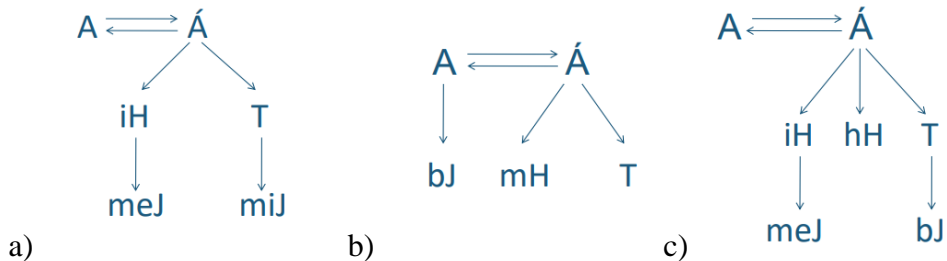
14. **Alkoss** mondatokat az alábbi követelményeknek megfelelően!

a) A mondat tárgya **főnévi mutató névmás**.

b) A mondat tárgya **kölcsönös névmás**.

15. Figyeld meg a következő mondatot, majd **válaszd ki** a mondatnak megfelelő ágrajzot! **Keretezd be** a helyes megfejtés előtt álló **betűjelet**!

Az emberek néhány nap múlva lakásaikban élvezhetik a kályhák melegét.

16. Határozd meg az alábbi alárendelő mondatok **fajtáját**! Jelöld **a tagmondatok határát**, **húzd alá** mindkét összetett mondat esetében **a főmondatot**!

a) Kétoldalt a versenybírók szigorú arccal figyelik, hogy szabályosan váltunk-e.

b) Hogy ekkora hátrányt bármelyik váltó le tudjon faragni, az kizárt.

17. **Fogalmazz** egy-egy összetett mondatot a **sarkal, sarkall** szavakkal! Ügyelj a helyesíráásra! (A példamondatokban az adott szavak ragozhatók, nem kötelező szótári alakban állniuk.)

a) sarkal: _____

b) sarkall: _____

18. **Javítsd ki** a nyelvhelyességi hibát az alábbi mondatokban!

a) Karcsi betegség végett nem jött iskolába.

b) Vajon ezt tűzte-e volna ki célul az osztályfőnök?
(Az -e kérdőszócskát nem hagyhatod ki a mondatból!)

19. **Húzd át** mindkét sorban a **helytelenül** írt szóalakot!

a) **ly vagy j?**

vajas, bűbájos, hajlékony, bója, papagáj, kevéj, karéj

b) **m vagy mm**

dekagramm, kommunikál, diagramm, grammatika, milligramm

20. Fejtsd meg a rejtvényt! A két meghatározás megoldása egy azonos alakú szó, ezt írd a vonalra!

Ismételten, újra.

> _____

Valamilyen vétség miatt megfedd.

**JAVÍTÁSI KULCS AZ 1. OSZTÁLYOS TESZTHEZ
(2023. ÉVI KÖZTÁRSASÁGI VERSENY)**

1. a)		1									
2. a) hajt=nagyon igyekeznek, b) elcsesz=elront, tönkretesz		2x0,5=1									
3. leggyengébb, legegyszerűbb		2x0,5=1									
4. „Zolikának savasodnak az izmai, kezd bemerevedni a karja, a lába” – kiáltotta az egyik fiú. (Vigyázat, nincs pont az idézet végén! Ha van pont, 0,5 pont levonás jár.)		1									
5. c)		1									
6. Például: a) a kiejtés elve: megy, b) a szóelemzés elve: igazság, c) a hagyomány elve: Madách, konkoly, d) az egyszerűsítés elve: meggyel (Az elv és a példa együtt adja ki a 0,25 pontot.)		4x0,25=1									
7. d)		1									
8. a) Mariann-nal, b) kelet-európai		2x0,5=1									
9. hunyja, anyja, <u>bánja</u> , atyja, hányja, fogyjon, egészség A kakukktojás a következő szó: <i>bánja</i> , mivel az ebben a szóban végbemenő hangtani változás a(z) <i>összeolvadás</i> , míg a többiben (<i>írásban</i>) <i>jelöletlen teljes hasonulás</i> megy végbe. (Ha az aláhúzás elmaradna, de helyesen oldja meg a diák a feladatot, megadható a pont.)		2x0,25+0,5=1									
10. a rajtkő peremét, a reflektorok fényében		2x0,5=1									
11.	<table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th></th> <th>igeragozás</th> <th>igemód</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>megnagyobbodhatnak</td> <td>alanyi</td> <td>kijelentő</td> </tr> <tr> <td>megehetted volna</td> <td>tárgyas</td> <td>feltételes</td> </tr> </tbody> </table>		igeragozás	igemód	megnagyobbodhatnak	alanyi	kijelentő	megehetted volna	tárgyas	feltételes	4x0,25=1
	igeragozás	igemód									
megnagyobbodhatnak	alanyi	kijelentő									
megehetted volna	tárgyas	feltételes									
12. a) Jó bornak nem kell cégér ; b) Jobb félni, mint megijedni ; c) Jön még kutyára dér ; d) Munka után édes a pihenés .		4x0,25=1									
13. a) Nőjetek nagyra! b) Mindenki jöjjön közelebb! c) Oldd meg a feladatot! d) Ülünk egyenesen!		4x0,25=1									
14. a) Vedd meg nekem ezt/azt! Szeressétek egymást , gyerekek!		2x0,5=1									
15. c)		1									
16. a) <u>Kétoldalt</u> a versenybírók szigorú arccal <u>figyelik</u> , hogy szabályosan váltunk-e. – tárgyas alárendelés; b) Hogy ekkora hátrányt bármelyik váltó le tudjon faragni, <u>az kizárt</u> . – alanyi alárendelés (Az aláhúzásokért és a meghatározásokért adunk egyenként 0,25 pontot.)		4x0,25=1									
17. Például: a) A cipész olyan ügyesen sarkalja a cipőket, hogy öröm nézni. b) A siker arra sarkallta a diákot, hogy még többet tanuljon.		2x0,5=1									
18. a) Karcsi betegség miatt nem jött iskolába. b) Vajon ezt tűzte volna-e ki célul az osztályfőnök?		2x0,5=1									
19. a)-kevéj, b) diagramm		2x0,5=1									
20. megint		1									

